

МАТЕРІАЛИ

I Всеукраїнської
молодіжної конференції

«ПЛАТОН МЕНІ ДРУГ, АЛЕ ІСТИНА ДОРОЖЧА»:

теоретико-практичні та методологічні аспекти
розвитку сучасних гуманітарних наук

2-3 березня
2023 року

з міжнародною участю
та благодійною метою

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів
і молодих учених філологічного факультету

МАТЕРІАЛИ

I Всеукраїнської молодіжної конференції
(з міжнародною участю та благодійною метою)

**«Платон мені друг, але істина дорожча»:
теоретико-практичні та методологічні аспекти
розвитку сучасних гуманітарних наук**

2–3 березня 2023 року

ЧЕРНІВЦІ
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2023

УДК 167/168:7/9](082)
П 375

*Рекомендовано до друку Вченою радою
філологічного факультету
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
(протокол № 7 від 29 березня 2023 року)*

П 375 **«Платон мені друг, але істина дорожча»:** теоретико-практичні та методологічні аспекти розвитку сучасних гуманітарних наук : зб. матеріалів Всеукраїнської молодіжної конференції (2-3 березня 2023 року, м. Чернівці). Чернівці : Чернівець. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича, 2023. 256 с.

ISBN 978-966-423-780-9

У Збірнику представлені результати теоретичних і практичних досліджень у галузі сучасної гуманітаристики: філософії, літературознавства, лінгвістики, релігієзнавства, богослов'я, культурології та міждисциплінарних студій.

Збірник містить матеріали* Всеукраїнської молодіжної конференції з міжнародною участю та благодійною метою, яка присвячена річниці діяльності Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених філологічного факультету. Конференція була організована та проведена Радою молодих вчених філологічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Для науковців, докторантів, аспірантів, студентів гуманітарних спеціальностей.

ISBN 978-966-423-780-9

УДК 167/168:7/9](082)

** За якість і достовірність результатів дослідження
відповідальність несуть автори*

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ: ФІЛОСОФІЯ

Ганаба Світлана, Баштирева Єлизавета «ЖИТТЯ – В ІМ'Я САМОГО ЖИТТЯ»: МІРКУВАННЯ ВІКТОРА ФРАНКЛА ПРО СЕНС ТА ЦІННІСТЬ ЖИТТЯ.....	9
Бєбнєва Єлизавета, Мороз Олена ФІЛОСОФІЯ ЩАСТЯ Г. СКОВОРОДИ.....	12
Ганаба Світлана, Васюта Максим ІДЕАЛИ КОНФУЦІЯ В ОСВІТНІХ ПРАКТИКАХ СУЧАСНОСТІ.....	15
Врана Анна ПЛАТОНІВСЬКІ ІДЕЇ: МОСТИ ДО СУЧАСНОЇ ФІЛОСОФІЇ СВІДОМОСТІ.....	17
Ганаба Світлана, Гежа Карина СКОВОРОДИНІВСЬКА «НАУКА ЖИТИ» У РЕЦЕПЦІЯХ СЬОГОДЕННЯ.....	20
Городнюк Людмила МИСЛЕННЯ І ПІЗНАННЯ СВІТУ: ПРО ДЕЯКІ ФЕНОМЕНИ ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ ОСОБИСТОСТІ.....	22
Горохолінська Ірина «ЗНАТИ – ЦЕ УСВІДОМЛЮВАТИ, ЩО ВИ НІЧОГО НЕ ЗНАЄТЕ», АБО МОДЕЛІ ВИКЛАДАННЯ ЕТИКИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	25
Келеберда Анна ТРАНСФОРМАЦІЯ ЛЮДСЬКИХ ПОТРЕБ ТА ЦІННОСТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ. ФІЛОСОФІЯ ВІЙНИ.....	28
Крисенко Ілона СЕНС ЖИТТЯ – РИТОРИЧНЕ ПИТАННЯ У ФІЛОСОФІЇ.....	30
Петращук Мирослава ФЕНОМЕНОЛОГІЧНЕ ТЛУМАЧЕННЯ ТІЛА ТА ТІЛЕСНОСТІ: БІОЕТИЧНИЙ КОНТЕКСТ.....	32
Попаденко Антон АКСІОНОМІЧНІСТЬ МЕТАФІЗИКИ: У ПОШУКУ ОНОВЛЕНОЇ МЕТОДОЛОГІЧНОЇ ПЛАТФОРМИ ДЛЯ ГУМАНІТАРНОГО ПІЗНАННЯ.....	35
Ганаба Світлана, Тарасков Олексій ПРОБЛЕМА ДУХОВНОСТІ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	38

СЕКЦІЯ: ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Алексенко Віталія АРХЕТИПИ У «КАЗКАХ ПРО ДИВНИХ» Р. РІГГЗА.....	41
Бока Тетяна, Нікоряк Наталія СПЕЦИФІКА КІНОРЕЦЕПЦІЇ ПОЕМИ «НАЙМИЧКА» Т.Г.ШЕВЧЕНКА.....	43
Гейко Дар'я ОБРАЗ-СИМВОЛ МАРІЇ ЯК ОБ'ЄКТ ХУДОЖНЬОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ЗБІРЦІ СЕРГІЯ ЖАДАНА «ЖИТТЯ МАРІЇ».....	48
Grebchenko Daria RELIGIOUS ISSUES IN THE WORKS OF TADEUSZ ZIELINSKY.....	51
Гуцуляк Христина МЕМУАРИ ЯК ОДИН ІЗ ЖАНРІВ ТВОРЧОСТІ СТЕПАНА СМАЛЬ-СТОЦЬКОГО (ЗА КНИГОЮ «НЕМОЛІВ (СПОМИНИ)»).....	54
Заваруєва Інна ХУДОЖНІ ПРИЙОМИ ПРОЗИ ДЖОНА ФАУЛЗА У КОНТЕКСТІ АНГЛІЙСЬКОГО ПОСТМОДЕРНІЗМУ.....	57

Івончак Настасія

«СВЯТО БУТТЯ»: РЕАЛЬНЕ ТА ІДЕАЛЬНЕ
В МЕМУАРНІЙ ПРОЗІ УЛЯНИ КРАВЧЕНКО ТА ІРИНИ ЖИЛЕНКО 59

Лисенко Олена, Ковалець Лідія

«ФУГА СМЕРТІ» ПАУЛЯ ЦЕЛАНА В ПЕРЕКЛАДІ ПЕТРА РИХЛА 61

Мельник Яна, Вардеванян Світлана

БІНАРНА ОПОЗИЦІЯ «СВІЙ-ЧУЖИЙ» У ПРОЗІ МАРІЇ МАТІОС
(ЗА РОМАНОМ «СОЛОДКА ДАРУСЯ») 64

Наместюк Світлана

СУБЛІМАЦІЙНИЙ СТАН ГЕРОІНЬ АМЕЛІ НОТОМБ 67

Паладян Крістінія, Щербанюк Кетелин

ВІРШ НІКІТИ СТЕНЕСКУ «LEOAI CĂ TÂNĂRĂ, IUBIREA»
(«КОХАННЯ, МОЛОДА ЛЕВИЦЯ»): СЕМАНТИКА РИТМУ 69

Радченко Вікторія

ОЗНАКИ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ЖАНРІВ У РОМАНІ ЛІНИ КОСТЕНКО
«ЗАПИСКИ УКРАЇНСЬКОГО САМАШЕДШОГО» 72

Савчук Мар'яна, Меленчук Ольга

РОМАНТИЗМ У ТВОРЧОСТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ЯК ОБ'ЄКТ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ СТУДІЙ ПАВЛА ФИЛИПОВИЧА 75

Синевич Бретіслава

ІСТИНА ЯК СУТНІСТЬ І БУТТЯ МИСТЕЦТВА В ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОМУ
ДОРОБКУ ЄВГЕНА МАЛАНЮКА 77

Тичініна Альона

НАРАТИВНА ІДЕНТИЧНІСТЬ У ТВОРЧОСТІ МУЛЬТИМИТЦІВ
(ЛІТЕРАТУРА І ЖИВОПИС БРУНО ШУЛЬЦА) 80

Цівінська Юлія

РИТМІЧНІ ВАРІАЦІЇ АКЦЕНТНОГО ВІРША СЕРГІЯ ЖАДАНА
(НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРКИ «ТАМПЛІЕРИ») 85

Чолкан Валентина

МУЗИКА У ЖИТТІ ТА ТВОРЧОСТІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ 88

Тичініна Альона, Бінювський Володимир

ІНКЛЮЗИВИЙ РОМАН МАРКА ГЕДДОНА «ЗАГАДКОВИЙ НІЧНИЙ ІНЦИДЕНТ
ІЗ СОБАКОЮ» У КОНТЕКСТІ ПОСТ-ПОСТМОДЕРНІСЬКОЇ ПОЕТИКИ 91

Герецун Анжела

СПЕЦИФІКА АВТОРСЬКОГО ГУМОРИСТИЧНОГО ПАФОСУ
ЯК ДОМІНАНТА ІДІОСТИЛЮ Б. НУШИЧА 94

Ісапчук Юлія

НОБЕЛЬ, БУКЕР ТА ГОНКУР ПО-АФРИКАНСЬКИ: ЛАУРЕАТ(КИ)
МІЖНАРОДНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ПРЕМІЙ АФРИКАНСЬКОГО КОНТИНЕНТУ 96

Калинич Катерина, Сажина Алла

ЗЕДІ СМІТ «ПРО КРАСУ»: МЕТАЖАНРОВИЙ ФОРМАТ
УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО РОМАНУ 99

Матійчак Альона

СВІТОГЛЯДНІ ПЕРВНІ ДІАЛОГІЧНОСТІ РОМАНІВ АЙРІС МЕРДОК 103

Нікоряк Наталія

КІНОДИСКУРС ЖИТТЯ Й ТВОРЧОСТІ ІВАНА КОТЛЯРЕВСЬКОГО 107

Паранюк Дан

ТРОПОЛОГІЧНА ФУНКЦІЯ ТРАНЗИТИВНОГО ПЕРСОНАЖА
У ЛІТЕРАТУРІ ФЕНТЕЗІ («МАГІСТРАЛЬ ВІЧНОСТІ» К. САЙМАКА) 110

Сажина Анна, Сажина Алла

ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ОБРАЗУ ЛІКАРЯ У РОМАНІ
О. ДЕ БАЛЬЗАКА «БАТЬКО ГОРІО» 113

Федорчук Богдана

ПАРАСКА ПЛИТКА-ГОРИЦВІТ: ЛІТЕРАТУРНИЙ МІНІПОРТРЕТ 116

Якимчук Діана, Вебер Марина, Вебер Денис ВПЛИВ ВІЙСЬКОВОГО ДОСВІДУ ДЖЕРОМА СЕЛІНДЖЕРА НА ЙОГО ТВОРЧИЙ МЕТОД	118
Помазан Дмитро, Карлова Надія ФУНКЦІОНАЛЬНА РОЛЬ ЕМОЦІЙ ЛІРИЧНОЇ ГЕРОЇНИ В ІНТИМНІЙ ЛІРИЦІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ	122
Дзюк Роман ПРОБЛЕМИ БІБЛІОГРАФІЧНОГО АПАРАТУ В НАВЧАЛЬНОМУ ПОСІБНИКУ «ІСТОРІЯ НОВІТНЬОЇ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ» (ВИДАВНИЦТВО «ЦЕНТР УЧЕБОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ»)	126
Біньовський Володимир АРТУР ШНІЦЛЕР І ЗІГМУНД ФРОЙД: ДВА ПІДХОДИ У ВИВЧЕННІ ПСИХОЛОГІЇ ОСОБИСТОСТІ	128
Григорів Анастасія ЖАНРОВО-СТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЗИ СИДОНІЇ НИКОРОВИЧ	132

СЕКЦІЯ: ЛІНГВІСТИКА

Бортун Каріна МОВНА ЕКСПРЕСІЯ ОКЛИЧНИХ РЕЧЕНЬ У РОМАНІ НАТАЛКИ ДОЛЯК «ШИКАРНЕ ЖИТТЯ У ВУППЕРТАЛІ»	138
Бешлей Ольга МЕТАФОРИЧНЕ ВІДОБРАЖЕННЯ ЖІНОЧОЇ КРАСИ В АНГЛОМОВНИХ ГЛЯНЦЕВИХ ЖУРНАЛАХ	141
Біла Ірина, Івасюта Марина МОВНІ СИМВОЛИ-АРХЕТИПИ У ЗБІРЦІ БОРИСА ГУМЕНЮКА «ВІРШІ З ВІЙНИ»	144
Бумба Наталія СТРАТЕГІЇ ДОМЕСТИКАЦІЇ ТА ФОРЕНІЗАЦІЇ В ПЕРЕКЛАДІ КІНОТЕКСТУ (НА МАТЕРІАЛІ ТЕЛЕСЕРІАЛУ «THE CROWN» (2016-2022))	147
Гладій Ірина ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПЕРЕКЛАДАЦЬКА ТРАНСФОРМАЦІЯ» У ФАХОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ У СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ	150
Зазуля Ірина НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	153
Запісяк Богдана ПЕРСОНАЖНЕ МОВЛЕННЯ ЯК ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ	155
Іщук Анна ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОНЯТТЯ «ЛЕКСИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ»	157
Міжінська Тетяна НАЦІОНАЛЬНІ ТА ІНШОМОВНІ КОМПОНЕНТИ У СИСТЕМІ ВІЙСЬКОВИХ ЗВАНЬ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	160
Романюк Тетяна, Філіпчук Марія МОДИФІКАЦІЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ЯК ЗАСІБ У ВИРАЗНЕННЯ ТЕКСТУ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРУ Г. ХОТКЕВИЧА «БЛУДНИЙ СИН»)	162
Рубана Євгенія ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ СТАДІЯМИ ВИРОБНИЧО-ТЕХНІЧНОГО ЦИКЛУ В КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ ФАХОВОЇ МОВИ АРХІТЕКТУРИ ТА БУДІВНИЦТВА)	165
Солинська Світлана СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ ТЕЛЕСЕРІАЛУ SHERLOCK (2010-2017)	169

Струк Іванна ПРАГМАТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІЛЮСТРАТИВНИХ ЖЕСТИВ У ДРАМАТИЧНОМУ ТЕКСТІ	172
Стефурак Олена ПЕРСПЕКТИВИ СУЧАСНОГО ПЕРЕКЛАДУ НА МАТЕРІАЛАХ ПЛАТФОРМИ TED TALKS	175
Антофійчук Алла ІНТЕНЦІЙНИЙ ДІАПАЗОН МЕМУАРИСТИКИ ІЛАРІОНА КАРБУЛИЦЬКОГО	177
Вітрук Надія ФЕМІНІТИВИ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ: ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЕННЯ ТА ВЖИВАННЯ	180
Петрів Яна НАНИЗУВАННЯ НОМІНАТИВНИХ ТА ВОКАТИВНИХ СИНТАКСИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ (ТВОРЕННЯ РЕЧЕНЬ-ЛАНЦЮЖКІВ) У ІСТОРИЧНИХ РОМАНАХ П. ЗАГРЕБЕЛЬНОГО	182
Антофійчук Алла, Щербань Анна ІДІЮСТИЛЬ ОСИПА МАКОВЕЯ (НА МАТЕРІАЛІ ОПОВІДАНЬ ЗБІРКИ «ПУСТЕЛЬНИК З ПУТНИ ТА ІНШІ ОПОВІДАННЯ»)	184

СЕКЦІЯ: РЕЛІГІЄЗНАВСТВО. БОГОСЛОВ'Я

Байрамов Алі АСПЕКТИ ВПЛИВУ ЕНЦИКЛІКИ ПАВЛА VI «HUMANAE VITAE» НА ТЕОЛОГІЮ ТІЛА ІВАНА ПАВЛА II	187
Боцюк Орест РИЗИКИ КАЛЕНДАРНОЇ РЕФОРМИ: ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД РЕАКЦІЙ КЛІРУ ТА МИРЯН ПОМІСНИХ ПРАВОСЛАВНИХ ЦЕРКОВ НА ЇЇ ВПРОВАДЖЕННЯ	189
Завальна Вікторія БОГОСЛОВ'Я АВГУСТИНА ЯК СИНТЕЗ ФІЛОСОФІЇ ПЛАТОНА	191
Луцан Ігор ТОМОС ПРО АВТОКЕФАЛІЮ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВ'Я: ІСТОРИЧНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ, ГАРАНТІЯ БЕЗПЕКИ ДУХОВНОЇ СВОБОДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ	193
Мілешкін Михайло НОВІТНЄ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ЛІТУРГІЙНИХ ТЕКСТІВ У ЦЕРКВАХ КИЇВСЬКОЇ ТРАДИЦІЇ	196
Олексійчук Анжеліка ПРОТЕСТАНТИЗМ ЯК РЕЗУЛЬТАТ РЕФОРМАЦІЇ XVI СТ. ТА ЙМОВІРНА ПЕРЕДУМОВА ДЛЯ РЕФОРМАЦІЇ СУЧАСНОЇ	198
Роговський Володимир СПЕЦИФІКА ХРИСТИЯНСЬКОЇ СОТЕРІОЛОГІЇ У КОНТЕКСТІ СВІТОВОГО ПОШУКУ РЕЛІГІЙНОГО СПАСІННЯ	200
Собко Руслан АСКЕТИЗМ У ТРЬОХ ГІЛКАХ ХРИСТИЯНСТВА: ТИПОЛОГІЯ ТА ПРАКТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ	202
Шувар Петро ВПЛИВ ХРИСТИЯНСТВА НА ПРАВА ЖІНКИ У СІМ'І	205

СЕКЦІЯ: КУЛЬТУРОЛОГІЯ. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ СТУДІЇ

Бояновська Тереза СОЦІАЛІЗАЦІЯ НОСІЇВ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ МОВИ В ІНШІЙ СЛОВ'ЯНСЬКІЙ КРАЇНІ ЗА ДОПОМОГОЮ МОВИ	209
Гаврюшенко Марія ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ СЕМІОЛОГІЇ Ю. М. ЛОТМАНА ДЛЯ КУЛЬТУРФІЛОСОФСЬКИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	214
Пастернак Олена ОГЛЯД СВІТОВИХ КНИЖКОВИХ РЕЙТИНГІВ МЕДІА ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ПЕРЕКЛАДИ ТВОРІВ В УКРАЇНІ	216
Паладян Крістінія, Пухальська Оксана РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ ЧЕРЕЗ ВИВЧЕННЯ ЗАГАДОК	219
Рак Олександр ІННОВАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	222
Віщак Юліанна, Пазюк Роман ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ ДИСКУРС ТА ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЛАКАТА ЯК ФОРМАТУ СУЧАСНОГО ДИЗАЙНУ	224
Думанський Віталій, Спис Ольга МИРОСЛАВ МАРИНОВИЧ – СУЧАСНИЙ ПРОРОК УКРАЇНСТВА	227
Калініченко Віталій ДО ПРОБЛЕМИ ХРОНОЛОГІЇ РІДКІВЕЦЬКОГО АРХЕОЛОГІЧНОГО КОМПЛЕКСУ У ВЕРХНЬОМУ ПОПРУТТІ	229
Ковалець Тарас ХМАРНІ СЕРВІСИ ДЛЯ ІСТОРИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ: ВЛАСНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ	234
Колянківський Олег «РОЗСТРІЛЯНЕ ВІДРОДЖЕННЯ»: ПОШУКИ ВЕЛИКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО СТИЛЮ	236
Матвішина Яна, Мірошніченко Валентина ЗАХОДИ ЩОДО ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ	238
Нестерук Сніжана ІМАНЕНТНІСТЬ КІНОМОВИ В АНІМАЦІЙНОМУ ФІЛЬМІ «ПЕРСОПОЛІС»	241
Смаль Олександр, Спис Ольга НІЛ ХАСЕВИЧ – ТАЛАНОВИТИЙ ХУДОЖНИК І ПАЛКІЙ ПАТРІОТ УКРАЇНИ	244
Тамазликар Анна, Вардеванян Світлана СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ КОЗАЦЬКОГО НАРАТИВУ В СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ КОМІКСАХ ТА ГРАФІЧНИХ РОМАНАХ	248
Терида Олеся БУТТЯ КУЛЬТУРИ: ВИВЧЕННЯ ОНЛАЙН	250
Тулюлюк Сергій БЕЗПЕЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ GOOGLE MEET У ВИКЛАДАННІ КУРСУ «ТРАВМАТОЛОГІЯ І ОРТОПЕДІЯ»	252
Швець Мар'яна, Сажина Алла КОМУНІКАТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВІДЕОПОЕЗІЇ: ДОСВІД ПАВЛА ВИШЕБАБИ	254

ІМАНЕНТНІСТЬ КІНОМОВИ В АНІМАЦІЙНОМУ ФІЛЬМІ «ПЕРСОПОЛІС»

Нестерук Сніжана

Рівненський державний гуманітарний університет (Рівне)
super-bravo@ukr.net

Кіно – вид мистецтва, який виник набагато пізніше літератури. Кінематографічність літературного тексту зумовлена не тільки і не стільки впливом кінематографа, скільки потребою автора «динамізувати зображення спостережуваного, підштовхнути, показати його фрагменти в парадоксальному монтажному сполученні, його бажанням керувати сприйняттям читача-глядача, здійснюючи несподівані перекидання в просторі та часі, варіюючи крупність плану, стискаючи або розтягуючи час тексту» [1, с. 37]. Кінотекст орієнтується на зображення руху, аудіо-візуальну динаміку ситуації, варіювання крупності/деталізації плану, предмета, емоційну залученість глядача, занурення в атмосферу кінополотна.

«Персеполіс» – французько-американський анімаційний фільм, знятий у червні 2007 року Вінсентом Паронно (Vincent Paronnaud) та Марджан Сатрапі (Marjane Satrapi) за мотивами однойменного графічного роману. Фільм був відзначений призом Каннського кінофестивалю і номінацією на «Оскар». Вихід фільму та його участь в міжнародних фестивалях були засуджені урядом Ірану, оскільки анімаційна картина презентує неоднозначним іранське суспільство під час революції та падіння режиму шаха в Ірані. Продержавний фонд «Іран Фарабі» направив у французьке посольство в Тегерані офіційний лист з протестом проти відбору фільму в конкурс Каннського фестивалю. Пізніше, в 2008 році, в Тегерані було дозволено провести приватні покази фільму, проте відверті сексуальні сцени були вилучені цензурою.

Анімаційна стрічка є частиною конкретного історичного періоду. І такий ланцюг кадрів кінематографічної розповіді репрезентує події/людей у глобальному контексті. Вихід анімаційного фільму стався в умовах політики війни проти терору, а це сприяло народженню нових конотацій. Режисери фільму намагалися боротися зі стереотипами, які використовувалися в анімації.

Розкадровку кінополотна можна пов'язати з такими історичними подіями: 26 жовтня 1967 року (відбулася коронація шаха Ірану в Тегерані), 8 вересня 1978 року (Чорна п'ятниця в Тегерані), 16 січня 1979 року (вигнання шаха), 1 лютого 1979 року (повернення Рухолли Хомейні та повалення уряду шаха), 1 квітня 1979 року (створення Ісламської Республіки в Ірані), 22 вересня 1980 року (вторгнення Іраку в Іран), 30 серпня 1981 року (терористичні хвилі в Ірані), 20 серпня 1988 (завершення війни між Іраном й Іраком). Незважаючи на серйозність висвітлених тем, події зображені в поетичній формі й без зайвої жорстокості. Відтак кінематографічність зазначеного тексту демонструє здатність схопити знаки та певний «досвід» оригіналу.

Центральною наскрізною метафорою у фільмі постає аеропорт. Очевидно режисери анімації натякнули, що споруда аеропорту знаходиться на певній території, всередині якої немає батьківщини.

Стрічка «Персеполіс» будується довкола таких маркерів: критики іранського суспільства, перебігу війни, страхів, поводження з жінками, еміграції в Європу, зіткнення культур, ініціації. Звертають увагу актуалізовані режисерами тематичні й проблемні поля: всюдисущність і пропаганда війни, бідність країни, пригнічення людей, зневага до жінок, розмаїття культур, расизм, метаморфози тіла та духу. Смыслова парадигма «Персеполіса» допомагає розповідати знайому історію з незнайомої точки зору.

Фільм має на меті створити враження постійного руху навіть між планами: для цього використовується ефект вицвітання: від чорного до білого кольору, або розчинення, затухання (пауза між пострілами, що з'єднує одне зображення з іншим). Кути огляду та руху камери обираються різні.

З географічної точки зору в стрічці згадується декілька країн: Іран, Ірак, Австрія (Відень) та Франція. Поняття простору реалізується через межу зовнішнього і внутрішнього кордону. Ось чому двері, вікна чи штори грають важливу роль. У фільмі межі між публічним та приватним простором стираються. Опозиція вхід/вихід зорієнтована на політичний сегмент тексту. Супротивники різних режимів змушені тікати: якщо хтось не виїжджає, то думає про заслання. До того ж фільм демонструє нам, що смерть – це також вихід.

Особливістю стрічки є те, що він починається з кінця. Час в «Персеполісі» невидимий. Ми візуалізуємо зміну тимчасовості через процес подорослішання та історичні події, що захопили Іран. На початку фільму ми маємо подорож у часі, яка розпочинається з першого речення героїні: «Я пам'ятаю». Автобіографічна мета фільму – розповісти про фрагмент біографії і водночас пройти три століття життя країни. Кольорова гама репрезентації подій традиційна. Минуле представлене чорним/білим кольором. Чорно-біла гама дозволяє підкреслювати виразність персонажів, обрамляти обличчя та їх слова. Такий вибір може бути різновидом презентації політичної темряви Ірану. Єдиний час, коли колір змінюється, це – сьогодні Марджан.

Точка зору переважно внутрішня. Дійсно, з першого кадру та закадрового голосу включаються характеристики «Я-дорослого», котрий говорить за дівчинку. З розвитком сюжету контекст доповнює робота пам'яті: «Я пам'ятаю» і бажання повернути собі минуле через спогади. Озвучення є важливим і підсилює внутрішню точку зору. «Текуча» Марджан (внутрішня точка зору) підкреслюється через різні емоції, які відчуває, але й обмежується властивими їй знаннями. Зауважимо, що так само, як Марджан, ми – глядачі: на початку фільму сидимо в кімнаті, занурені в темряву і дозволяємо перевести себе в інший світ, в інший час.

Транспозиція коміксу в анімаційне полотно є успішною. Всі елементи працюють на естетику, деталі, уяву глядача. Декору, як правило,

приділяється мало уваги, тому що весь фільм зосереджений на характеристиках персонажів: міміка спрацьовує навіть при зображенні силуетів. Анімація має перевагу в тому, що дає універсальне бачення історії: фільм показує світогляд героїні, але при цьому встигає розважити глядача. Можна також відзначити, що стрічка використовує грайливі образи, підкріплені жанром анімації.

У французькому оригіналі та англійській версії дочку й матір озвучили Катрін Деньов і Кьяра Мастроянні, батька – Шон Пенн (Sean Penn), а дядька Ануша – Іггі Поп (Iggy Pop). Музика, яка використовується, датується двадцятим століттям і представлена композиціями Iron Maiden та Bee Gees. Рок, метал, котрі слухає Марджан, символічно презентують бунт і непокору, а з глобальної точки зору експлікують загальну агресію в контексті війни.

Отже, «Персеполіс» показує цикл подорожі сучасної героїні, який закінчує без трагічної невдачі. Фільм є закликом до толерантності, збереження людини як цінності. Режисерська анімаційна історія Ірану – це один із проявів локальної історії, яка репрезентує широкій аудиторії глобальну мілітаризовану реальність.

Список використаних джерел:

1. Ямпольский М. Память Тиресия. Интертекстуальность и кинематограф. Москва: РИК «Культура», 1993. 464 с.